

ΤΑΞΗ: Α΄ Γυμνασίου

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Α1, 2^ο δίωρο:

«Μεγαλώνουμε και αλλάζουμε»

ΒΑΣΙΚΟ ΘΕΜΑ: ΙΙ. Η Εκκλησία ανοίγεται και εξαπλώνεται

Φύλλο Εργασίας Α1, 2^ο δίωρο

i. **Το άνοιγμα της χριστιανικής πίστης στον κόσμο**

- **Εργασία σε ομάδες**

ΘΕΜΑ: Η εξάπλωση του Χριστιανισμού στον κόσμο

(Α΄ ΟΜΑΔΑ: *Η μετάδοση του Χριστιανισμού στον εθνικό κόσμο*, Β΄ ΟΜΑΔΑ: *«Ο Θεός άνοιξε την πόρτα της πίστης και στους εθνικούς»*, Γ΄ ΟΜΑΔΑ: *Όλοι ίσοι, όλοι ένας*, Δ΄ ΟΜΑΔΑ: *Η μεταστροφή του Αποστόλου Παύλου*, Ε΄ ΟΜΑΔΑ: *Οι περιοδείες του Αποστόλου Παύλου*)

i. **Από τους διωγμούς και το μαρτύριο στην νομιμοποίηση του Χριστιανισμού**

☒ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΥΛΙΚΟ

Οι διωγμοί κατά των Χριστιανών

Αρχικά το ρωμαϊκό κράτος έδειξε αδιαφορία για τον Χριστιανισμό, επειδή τον θεωρούσε μια ιουδαϊκή αίρεση. Βλέποντας όμως ότι γίνονταν χριστιανοί άνθρωποι που κατείχαν ανώτερες θέσεις στη ρωμαϊκή κοινωνία, οι αρχές άρχισαν να θορυβούνται. Η κατάσταση χειροτέρεψε προς τα τέλη του 1^{ου} αι., όταν ο αυτοκράτορας Δομιτιανός απαίτησε να λατρεύεται από τους Ρωμαίους υπηκόους ως Κύριος και Θεός. Οι χριστιανοί αρνήθηκαν την αυτοκρατορική λατρεία κι αυτό είχε ως αποτέλεσμα να οδηγούνται στο μαρτύριο. Παράλληλα, η ραγδαία αύξηση του αριθμού των χριστιανών, αλλά και το νέο ήθος που πρόβαλλαν με τη ζωή τους θεωρήθηκε ως κίνδυνος για το ρωμαϊκό κράτος.

Οι διωγμοί στην αρχή δεν ήταν ούτε συνεχείς ούτε εκτείνονταν σε όλη την αυτοκρατορία, καθώς οι διοικητές των επαρχιών και η «κοινή γνώμη» ήταν αυτοί που τους προκαλούσαν. Από την εποχή του Δεκίου, όμως, και μετά έχουμε συστηματικό διωγμό, για πολλά χρόνια και με βάση ειδικά διατάγματα που ίσχυαν σε όλο το κράτος. Τα διατάγματα ζητούσαν να κάνει ο κάθε πολίτης **ομολογία πίστης** στην επίσημη θρησκεία του κράτους, αποδεικνύοντας με αυτόν τον τρόπο τη νομιμοφροσύνη του. Επιτροπές από κρατικούς υπαλλήλους έπρεπε να ελέγξουν την πίστη του καθενός. Μετά τον έλεγχο οι πολίτες εφοδιάζονταν με πιστοποιητικό ομολογίας πίστεως στην κρατική θρησκεία.

Στη διάρκεια των διωγμών, εκτός από τις δημεύσεις περιουσιών, τις εξορίες, τις καταστροφές των ναών, πολλοί χριστιανοί υποβάλλονταν σε σκληρά και απάνθρωπα μαρτύρια. Χιλιάδες μάρτυρες θανατώθηκαν στις φυλακές ή ρίχτηκαν σε στάδια για να γίνουν βορά άγριων θηρίων.

- **Εργασία με εικόνα**

ΑΛΕΞΑΜΕΝΟΣ ΣΕΒΕΤΕ ΘΕΟΝ

Πρόκειται για ένα αδικογράφημα πάνω σε τοίχο που χρονολογείται λίγο μετά το 200 μ.Χ. Βρέθηκε στα ανάκτορα του Παλατινού λόφου της Ρώμης, σε θάλαμο που οι αρχαιολόγοι χαρακτηρίζουν ως στρατώνα της ανακτορικής φρουράς ή σχολείο-λύκειο όπου φοιτούσαν έφηβοι ευγενών οικογενειών.

Αφού παρατηρήσετε προσεκτικά το σκίτσο, απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Τι βλέπεις;
- Τι σκέφτεσαι γι' αυτό που βλέπεις;
- Τι είναι αυτό που σε κάνει να αναρωτιέσαι;

📖 ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ

Το τέλος των διωγμών

[...] Έφυγε από τους ανθρώπους κάθε φόβος που προερχόταν από αυτούς οι οποίοι προηγουμένως τους καταπίεζαν, τελούσαν λαμπρές και πανηγυρικές γιορτές, όλα ήταν γεμάτα από φως, έβλεπαν γύρω τους όλοι, που προηγουμένως ήταν στενοχωρημένοι,

γελαστά πρόσωπα. Όλοι μαζί έψαλαν ύμνους στις πόλεις και στην ύπαιθρο, πρώτα στον Θεό που βασιλεύει παντού, γιατί αυτό τώρα είχαν μάθει, και έπειτα ευγνωμονούσαν τον ευσεβή βασιλιά (Κωνσταντίνο) και τα αγαπημένα στο Θεό παιδιά του.

Ευσέβιου, Εκκλησιαστική Ιστορία 10,9, 7

Το Διάταγμα των Μεδιολάνων

Το υπέγραψαν το 313 μ.Χ. οι συναύγουστοι Κωνσταντίνος και Λικίνιος για την κατάπαυση των διωγμών κατά των Χριστιανών και την ελεύθερη άσκηση της λατρείας τους σύμφωνα με την πίστη τους.

Εδώ και πολύν καιρό, έχοντας αποφασίσει ότι δεν πρέπει να απορρίπτεται η ελευθερία της θρησκείας και πως πρέπει να δίνεται η δυνατότητα στη βούληση του καθενός να υπηρετεί τα θεία πράγματα σύμφωνα με την προαίρεσή του, παραγγείλαμε στους χριστιανούς να φυλάνε την πίστη της θρησκείας τους [...] Όταν εγώ, ο Αύγουστος Κωνσταντίνος, κι εγώ, ο Αύγουστος Λικίνιος, με καλούς οιωνούς ήρθαμε στα Μεδιόλανα και συζητήσαμε όλα όσα αφορούν την ωφέλεια του δημοσίου, ανάμεσα στα άλλα μέτρα που κρίναμε ότι θα είναι επωφελή σε όλους από πολλές απόψεις, αποφασίσαμε κατά πρώτο και κύριο λόγο να διατάξουμε να εξασφαλιστεί η τιμή και ο σεβασμός προς το Θείο, δηλαδή να δώσουμε και στους χριστιανούς και σε όλους την ελευθερία να ακολουθήσουν όποια θρησκεία θέλουν, έτσι ώστε, όποια κι αν είναι η θεότητα και η ουράνια δύναμη, να μπορέσει να είναι ευμενής και σε μας τους ίδιους και στους υπηκόους μας [...] Ήταν λοιπόν φυσικό να θεωρήσουμε καλό να εκδώσουμε αυτή τη διαταγή, για να αφαιρεθούν εντελώς οι όροι που υπήρχαν σε προηγούμενα έγγραφα σχετικά με τους χριστιανούς, όροι οι οποίοι ήταν σκληροί και ξένοι στην πραότητα μας. Τώρα ελεύθερα και απλά μπορεί καθένας από εκείνους που πρεσβεύουν τη θρησκεία των χριστιανών να τη διατηρεί χωρίς καμιά ενόχληση [...] Έχουμε δώσει στους χριστιανούς ελεύθερη και απεριόριστη εξουσία να επιμελούνται τη θρησκεία τους [...] Έχει δοθεί η εξουσία αυτή και σε όσους άλλους θέλουν να ακολουθούν τη λατρεία και θρησκεία της αρεσκείας τους, κατά τρόπον ώστε να μπορεί καθένας να προτιμά και να υπηρετεί οποιανδήποτε θρησκεία θέλει. Αυτό γίνεται, για να μη φαίνεται ότι κάποια λατρεία ή θρησκεία μειώνεται στο ελάχιστο από εμάς [...] Με αυτό το λογισμό [...] είτε να διαμένει σταθερή καθ' όλο το χρόνο η θεία πρόνοια για εμάς, της οποίας εμπειρία είχαμε σε πολλές περιστάσεις. Για να μπορέσουν να μάθουν όλοι τις διατάξεις της νομοθεσίας αυτής [...] είναι εύλογο η διαταγή αυτή να δημοσιευτεί παντού [...] έτσι ώστε να μην ξεφύγει της προσοχής κανενός.

Ευσέβιου, Εκκλησιαστική Ιστορία X, 5, 1-14

- **Εργασία ανά θρανίο**

Σκεφθείτε, συζητήστε, μοιραστείτε ιδέες και κρίσεις γύρω από τη σημασία του διατάγματος των Μεδιολάνων.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΥΛΙΚΟ

Εξελίξεις μετά το διάταγμα των Μεδιολάνων

Όλα άλλαξαν. Οι χριστιανοί μπορούσαν να λατρεύουν χωρίς εμπόδια το Θεό τους, χωρίς να στερούνται κανένα άλλο πολιτικό, κοινωνικό ή προσωπικό δικαίωμα (π.χ. ελευθερία, περιουσία, τιμή). Η Εκκλησία αναγνωρίστηκε νομικά ως κοινωνικός θεσμός υπό την

προστασία του αυτοκράτορα. Καθιερώθηκε η Κυριακή ως αργία και απελευθερώθηκαν οι δούλοι. Επιστράφηκαν στους κατόχους τους οι περιουσίες και τα κτήματα που είχαν κατασχεθεί την περίοδο των διωγμών. Το δίκαιο άρχισε να επηρεάζεται από το χριστιανικό πνεύμα. Καταργήθηκε ο θάνατος με σταύρωση, ο στιγματισμός στο πρόσωπο και η πλήρης απομόνωση των φυλακισμένων.

- **Εργασία στην τάξη**

Παρουσίαση σκηνής: «Χριστιανοί και εθνικοί στην αγορά μετά την ανακοίνωση του διατάγματος των Μεδιολάνων».

- **Εργασία για το σπίτι**

Σύνταξη κειμένου: Από το ημερολόγιο ενός χριστιανού που αποφυλακίστηκε μετά την υπογραφή του διατάγματος των Μεδιολάνων και περιγράφει τη ζωή του πριν και μετά από αυτό.